

Наредба за командировките в страната

Държавен вестник брой: 2

Година: 2008

Орган на издаване: МС

Дата на обнародване: 08 Януари 2008

РАЗДЕЛ I

Общи положения

Чл.1. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.и бр.2 от 1994 г.) С тази наредба се определят условията за командироване в страната, размерите на командировъчните пари (пътни, дневни и квартирни), редът за отчитането им, както и правата и задълженията на командированите и командированите.

Чл.2. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.) Командировките се определят в календарни дни и включват дните за изпълнението на задачата, дните на пътуването и почивните и празничните дни.

Чл.3.

(1) Командированият спазва установеното работно време на предприятието, в което е командирован.

(2) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) Когато изпълнението на задачата не е пряко свързано с работата на предприятието, в което е командирован, командированият сам определя работното си време, като се ръководи от установеното за него работно време и от необходимостта да изпълни задачата в рамките на дните, определени със заповедта за командировката.

Чл.4. (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.)

(1) Командированият за времето на командировката има право да получи освен брутно си трудово възнаграждение и командировъчни пари при условията и в размерите, определени с тази наредба. Брутното трудово възнаграждение не може да бъде по-малко от определеното по чл.228 от Кодекса на труда.

(2) Когато със заповедта за командировка е разпоредено командированият в мястото на командировката да извърши работа, за която се предвижда трудовото възнаграждение да се определя според изработеното, той получава освен командировъчни пари и трудово възнаграждение в зависимост от изработеното, но не по-малко от уговореното трудово възнаграждение по основното му трудово правоотношение.

(3) Командировъчните пари се заплащат от работодателя, командировал работника или служителя.

Чл.5.

(1) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) По изключение може да бъде командирован работник или служител от друго предприятие само при взаимно писмено съгласие между него, работодателя му и командированата. В тези случаи изплащането на командировъчните пари е за сметка на командированата, ако не е уговорено друго.

(2) Могат да бъдат командировани с тяхно съгласие и лица, които работят на обществени начала, самодейци и др., когато се изпращат за изпълнение на възложена задача във от постоянното им местоживееене.

(3) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) Работниците или служителите, които работят по съвместителство в друго предприятие, могат да бъдат командировани от него само при съгласие на работодателя по основното им трудово правоотношение.

Чл.6. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) Не се считат командировани лицата, които:

- извършват постоянната си работа през време на пътуването (работници от локомотивни и други превозни бригади шофьори, летци, моряци, ловни и риболовни надзиратели от подвижната охрана и др.);

- изпълняват служебните задачи в границите на населените места, където е мястото на работата им, определено при възникване на трудово правоотношение;

- пътуват като пласьори на материали, стоки, продукцията и в други случаи по граждански договори без предварително определен маршрут и възнаграждението им се определя в процент върху реализираният приход-оборот.

(2) Не се заплащат командировъчни пари на работниците, които получават допълнителни възнаграждения, включващи и командировъчните пари, освен ако с акт на Министерския съвет е предвидено друго.

РАЗДЕЛ II

Ред за командироване (загл. изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.)

Чл.7. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.;отм.бр.2 от 1994 г.)

Чл.8. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) Командировките се извършват въз основа на предварително издадена писмена заповед.

(2) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) При особени обстоятелства, когато се налага незабавно заминаване, командироването може да се извърши с устно нареждане на командироване, който в тридневен срок е длъжен да издаде писмена заповед.

(3) Може да не се издава заповед за командировка на прокурори и следователи във връзка със станали произшествия.

(4) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) За министрите, ръководителите на ведомства и предприятия, областните управители, председателите на общинските съвети и кметовете на общини писмена заповед за командироване не се издава. Разходите за командировките на тези лица се изплащат въз основа на представени документи, изискващи се по тази наредба. След изтичане на всяко тримесечие се изготвя писмен отчет за получените командировъчни пари, който се одобрява от съответния колективен орган, а когато няма такъв - от длъжностното лице, с което е сключен съответният договор, или от упълномощено от него лице.

Чл.9. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) В заповедта на командироване се посочва:

1. (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) Наименованието на предприятието и длъжностното лице, което издава заповедта;

2. Трите имена и длъжността на командированото лице;

3. Мястото на командироването;

4. Задачата, за която лицето се командирова;

5. Времетраенето на командировката;

6. (изм., ДВ, бр.40 от 1999 г.) Командировъчните дневни, пътни и квартирни пари, на които командированият има право;

7. Начинът на пътуването и други данни, които имат значение за определяне правото и размера на командировъчните пътни пари;

8. Необходимостта и видът на отчета за извършената работа;

9. (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.,бр.62 от 1995 г.,бр.34 от 1997 г.; отм., бр.40 от 1999 г.)

(2) Изменението на времетраенето на командировката или други промени могат да се извършат само с нова писмена заповед.

Чл.10. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) Заповедта за командировка се издава от работодателя или от упълномощено от него длъжностно лице;

(2) Заповедта за командировка или командировъчното удостоверение се заверява и датира от упълномощено служебно лице и се подпечатва с печата на предприятието, в което е командировано лицето. Задължително се отбелязва дали е ползувана служебно безплатна храна или безплатна квартира. В случаите, когато командировката е на обект, където няма печат, заверката се извършва само с подпис на отговорно служебно лице.

РАЗДЕЛ III

Пътни пари

Чл.11. (изм., ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр.40 от 1999 г.) На командирования се заплащат пътни пари за отиване до мястото на изпълнение на задачата и обратно, както и превозните разноски за обществен транспорт в чертите на населеното място.

Чл.12.

(1) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) Когато между населеното място, където е мястото на постоянната работа, и мястото на командироването има повече от един вид превозно средство (самолет, експресен влак, бърз и обикновен влак, автобус, кораб и др.), то се определя по преценката на командирования, като се вземат предвид условията на превоза, естеството на извършваната работа, необходимото време и др. Видът на превозното средство се посочва в заповедта за командировка.

(2) (отм., ДВ, бр.40 от 1999 г.)

Чл.13. (изм., ДВ, бр.40 от 1999 г.)

(1) Когато в заповедта за командировка е посочено командированият да пътува с лично моторно превозно средство, се изплащат пътни пари, равни на равностойността на изразходваното гориво по разходни норми, определени от производителя на моторното превозно средство, за най-икономичния режим на движение.

(2) В случаите по [ал.1](#) в заповедта за командировка задължително се посочват данните за вида и марката на личното моторно превозно средство, за разхода, вида и цената на горивото, за маршрута и разстоянията в километри по републиканската пътна мрежа, по които се установяват пътните пари.

(3) Когато с командирования по [ал.1](#) пътуват и други командировани лица, командированият изплаща пътни пари само на него.

Чл.14. На лицата, командировани да придружават чуждестранни гости, се заплащат пътни пари по цени на превоз ползуван от гостите.

Чл.15. На командированите не се заплащат пътни пари:

1. (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) когато ползват безплатен превоз;

2. (залич., ДВ, бр.2 от 1994 г.)

3. (залич., ДВ, бр.2 от 1994 г.)

4. За отиване до мястото на командироването, когато се намират там на друго основание;

5. За връщане в мястото на постоянната работа, когато виновно не се завърнат своевременно след изпълнение на служебната задача.

Чл.16. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.) Когато командированите имат право на пътуване по намалени тарифи, независимо дали то е използвано, пътните пари им се заплащат по тези тарифи.

Чл.17. Когато няма възможност да се ношува в мястото на командировката, на командирования се разрешава да ношува в съседно селище и му се заплащат съответните пътни разноски.

Чл.18. На командированите за повече от 1 месец може да се разрешава един път месечно през някой от почивните и празнични дни да се завръщат в мястото на постоянната си работа, като им се заплащат пътните разноски. За тези дни не се заплащат дневни пари. Квартирните пари се заплащат само в случаите по чл.26, ал.1.

РАЗДЕЛ IV

Дневни пари

Чл.19. (Изм., ДВ, бр. 21 от 1991 г.)

(1) (Изм., ДВ, бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г. - в сила от 1 юли 1995 г., бр. 34 от 1997 г., изм., ДВ, бр. 40 от 1999 г., изм., ДВ, бр. 2 от 2008 г. - в сила от 01.01.2008 г.) На командирования, когато остава да ношува в мястото на командировката, се заплащат дневни пари в размер 20 лв. за всеки ден от командировката.

(2) На командирования, който изпълнява служебните си задължения през по-голямата част от работното време в друго населено място без ношуване, се изплащат дневни пари в размер 50 на сто от размера по ал. 1.

(3) За дните, през които командированият се е завърнал в постоянната си месторабота за доклади, проучвания и други, дневни пари не му се заплащат.

Чл.20. (отм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

Чл.21. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) На командирования се заплащат дневни пари в размер до 200 % от размера по чл.19, ал.1 по преценка на командировашия в следните случаи:

1. При придружаване на чуждестранни гости;
2. При провеждане на международни прояви;
3. (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) за отразяване посещението на чуждестранни официални правителствени делегации - журналисти, кореспонденти и др.;
4. (залич., ДВ, бр.2 от 1994 г.; нова,бр.40 от 1999 г.) при съвместно изпълнение на обекти и задачи с чуждестранни специалисти.

(2) Придружителят по т.1 на предходната алинея получава и еднократно за дребни разходи до 200 % от размера по чл.19, ал.1 за времето на придружаването.

Чл.22. (отм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

Чл.23. Не се заплащат дневни пари при ползуване служебно на целодневна безплатна храна в мястото на командировката или когато тя се изпълнява в мястото, където фактически живее командированият или неговото семейство.

Чл.24. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) Командированият, който е заболял по време на командировката, получава дневни пари за цялото време, през което здравословното му състояние не позволява да изпълнява възложената задача или да се завърне в постоянното си място на работа.

(2) Когато заболялият постъпи на лечение в болнично заведение, дневни пари не се заплащат.

Чл.25. (отм., ДВ, бр.2 от 1994 г.)

РАЗДЕЛ V

Квартирни пари

Чл.26. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г.)

(1) На командирования се заплащат квартирни пари за ношуване в мястото на командировката в размер на действително платеното, установено по представен документ на името на командирования, но не повече от утвърдената от командировашия сума за една нощувка. Не се допуска компенсация между отделните нощувки.

(2) (отм., ДВ, бр.40 от 1999 г.)

(3) Таксата за резервация на легла, ако е платена, както и курортната такса се заплащат допълнително срещу представен документ.

Чл.27. Не се заплащат квартирни пари, когато е ползувана безплатна държавна или обществена квартира, когато командировката е в населено място, където живее командированият или семейството му, и в случая по чл.24, ал.2.

Чл.28. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г., бр.40 от 1999 г.) На командирования за придружаване на чуждестранни гости или специалисти квартирни пари се заплащат по документ за действително платена такса за едно легло за нощуване в хотела, в който са настанени чуждестранните гости или специалисти.

РАЗДЕЛ VI

Отчетност и контрол

Чл.29.

(1) Командирования е длъжен в 3-дневен срок след завръщането си от командировка да даде отчет за извършената работа. Ръководителите са длъжни в 5-дневен срок да вземат становище по отчета.

(2) Командированите, които отчитат резултатите от работата си в отделен документ - ревизионен акт, следствен протокол и др., могат да не правят отчет за извършената работа.

(3) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) Командированият следи за ефективността на извършените командировки. Той разпорежда вземането на съответните мерки в зависимост от задачата, която е била възложена на командированите, и резултатите от нейното изпълнение.

Чл.30. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г. и бр.2 от 1994 г., бр.40 от 1999 г.) Бюджетните предприятия, включително и тези на извънбюджетна сметка, изплащат командировъчни пари в размерите, определени съгласно наредбата, и в рамките на утвърдените им за тази цел средства с бюджетите и извънбюджетните сметки за съответната година.

Чл.31. (нов., ДВ, бр.21 от 1991 г.; изм., бр.2 от 1994 г., бр.40 от 1999 г.) Разходите за изплатените командировъчни пари се отчитат като разходи за съответната дейност.

(2) Когато командированият определи по-високи размери от посочените в тази наредба, със сумата на превишението се увеличава облагаемата печалба или доходът по ред, установен в съответните нормативни актове.

Чл.32. (нов., ДВ, бр.21 от 1991 г.) Командировъчните пари се изплащат срещу представяне на:

1. Заповед за командировка, а в случаите по чл.8, ал.2 и 3 - командировъчно удостоверение;

2. Препис от писмен отчет, когато това се изисква със заповедта за командировка;

3. Сметка за дължимите суми или авансов отчет, ако преди заминаването е получил служебен аванс, към която се прилагат документи за извършени разходи:

а) (изм., ДВ, бр.40 от 1999 г.) документ за платена такса за резервация на легла, нощувка и курортна такса; размерът на квартирните пари задължително се утвърждава от командирования; утвърденият размер може да е по-голям от първоначално определения със заповедта за командировката;

б) (изм., ДВ, бр.40 от 1999 г.) размерът на пътните пари се изплаща в рамките на определения от командирования срещу представяне на билет или друг документ, удостоверяващ извършения разход; билетът се представя във всички случаи, когато пътуването е извършено със самолет.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Неотчетените командировки се уреждат и отчитат по досега действащите нормативни актове.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 215 във връзка с чл.121 от Кодекса на труда и влиза в сила от 01. 01. 1987 г.

§ 3. Тази наредба отменя:

1. Наредбата за служебните командировки в страната и обезщетенията при преместване на работа в друго населено място (обн.,ДВ,бр.39 от 1978 г.;изм.,бр.3 от 1980 г.,бр.100 от 1981 г. и бр.8 от 1985 г.)

2. В точка 2 на специфичните разпоредби към раздел I на Таблицата за размерите на лекторските и други възнаграждения, приета с ПМС No 26 от 1986 г. (ДВ, бр. 43 от 1986 г.), думите “като лекторите получават дневни пари само за дните, когато не са изнасяли лекции” се заличават. Заличават се и т.6 от специфичните разпоредби към раздели II, III, IV и V на същата таблица.

§ 4. (изм., ДВ, бр.21 от 1991 г., бр.40 от 1999 г.) Контролът по прилагането на наредбата се възлага на Министерството на труда и социалната политика и на Министерството на финансите, които дават указания съобразно своята компетентност, както следва:

1. Министерство на труда и социалната политика:

а) по раздел I. Общи положения;

б) по раздел IV. Дневни пари.

2. Министерство на финансите:

а) (изм., ДВ, бр.2 от 1994 г.) по раздел II. Ред за командироване;

б) по раздел III. Пътни пари;

в) по раздел V. Квартирни пари;

г) по раздел VI. Отчетност и контрол.

§ 5. (нов,ДВ,бр.21 от 1991 г.; отм.,бр.40 от 1999 г.)

Забележки по приложението на наредбата

1. ПМС No 251 от 1993 г. (ДВ, бр.2 от 1994 г.), § 2 от Заключителна разпоредба: Измененията и допълненията, обозначени по ДВ,бр.2 от 7 януари 1993 г., влизат в сила от 1 януари 1994.

2. Съгласно ПМС No 133 от 1995 г. (ДВ, бр.62 от 11 юли 1995 г.): Изменените проценти по чл.9, ал.1, т.9 и чл.19, т.1 с ДВ, бр.62 от 1995 г. влизат в сила от 1 юли 1995 г.

3. Съгласно ПМС No 81 от 1999 г. (ДВ, бр.40 от 30 април 1999 г.):

(§ 12) Заварените в командировка лица при влизането в сила на измененията, посочени в този брой на ДВ (1 май 1999 г.), се отчитат по действащите за съответните периоди разпоредби.

(§ 13) Измененията, посочени в ДВ, бр.40 от 30 април 1999 г., влизат в сила от 1 май 1999 г., с изключение на измененията на чл.26, ал.3 за допълнително заплащане на курортните такси, които се прилагат от 1 януари 1999 г.